

AZ AFRIKAI, KARIBI ÉS CSENDES-ÓCEÁNI ÁLLAMCSOPORT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ KÖZÖTTI GAZDASÁGI PARTNERSÉGI MEGÁLLAPODÁSSAL KAPCSOLATOS AGGÁLYOK

Az afrikai, karibi és csendes-óceáni államcsoport országai

A dekolonizáció óta az afrikai, karibi és csendes-óceáni államcsoport (AKCS) és az Európai Unió (EU) illetve a tagállamok korábbi gyarmatai közötti kapcsolatait három egymást követő megállapodás alakította: Yaoundé (1963- 1975), Lomé (1975-2000) és Cotonou (2000-2020). E megállapodások egyik fő eleme volt, hogy Európa kiterjedt kereskedelmi kedvezményeket adott az AKCS-országoknak. Az EU-val folytatott kereskedelem továbbra is fontos része számos AKCS-ország fejlődési stratégiájának, annak ellenére, hogy más kereskedelmi partnerek, például az Egyesült Államok, Kína és más feltörekvő gazdaságok jelentősége látványosan nőtt, és a globális értékláncok megjelenése egyre fokozódó versenyt eredményez a világpiacon. A nemzetközi fejlesztés területének egyik fő kérdése, hogy a multilaterális kereskedelmi egyezmények milyen módon tudnak ténylegesen hozzájárulni a legkevésbé fejlett országok (LDC-k) fejlődéséhez.

Ebben az összefüggésben nagy figyelmet kaptak az EU és az AKCS-országok közötti gazdasági partnerségi megállapodásokról folytatott tárgyalások, amelyek hét regionális gazdasági közösségre oszthatók. Az AKCS és az EU egyetértett abban, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásoknak a fenntartható fejlődés és a regionális integráció általános céljait kell szolgálniuk.

A gazdasági partnerségi megállapodások célja az egyoldalú kereskedelmi kedvezmények helyettesítése azáltal, hogy az AKCS-országoknak teljes mértékben vámmentes-kvótamentes (DFQF) hozzáférést biztosítanak az EU piacára. Így a korábbi 97%-ról 100% -ra növelnék a vámmentesen az EU-ba exportálható termékek körét, magába foglalva az eddig erősen korlátozott, ám mára kellően versenyképesé vált mezőgazdasági termékeket is az AKCS-országokból. Cserébe az AKCS-országoknak

meg kell nyitniuk piacukat az EU-ból érkező termékek és szolgáltatások mintegy 80%-a előtt (Schmiege, 2018), ami továbbra is meglehetősen aránytalan követelménynek számít.

Az EU azzal érvel, hogy az egyoldalú kereskedelmi preferenciák évtizedei látványosan nem szolgálták az AKCS-országok fejlődését, hiszen a legtöbbjük nem tudta növelni lényegesen az EU-import részarányát illetve változtatni exportstruktúráját és a feldolgozatlan nyersanyagok továbbra is dominálják kiáramló áruforgalmat. Ezzel szemben az ázsiai országok kevés kereskedelmi kedvezményben részesültek, viszont az elmúlt évtizedek alatt drasztikusan növelték az EU importjában részesedésüket. Ezért a gazdasági partnerségi megállapodások célja, hogy olyan új átfogó megállapodásokat hozzanak létre, amelyek liberalizálják a kereskedelmet, és olyan új témákkal foglalkoznak, mint a szolgáltatások, a beruházások, a közbeszerzés és a versenypolitika (Bartels, 2007).

Azonban csak a karibi térség rendelkezik ilyen átfogó, lezárt megállapodással, míg az afrikai gazdasági partnerségi megállapodások továbbra is nagymértékben csak az árukereskedelemre korlátozódnak. A gazdasági partnerségi megállapodások kritikussai, akik közül sokan az afrikai országok nevében szólalnak fel, azt állítják, hogy a gazdasági liberalizáció nem a fenntartható fejlődés és regionális integráció célját szolgálja (South Center, 2012), hanem inkább az EU nyíltan hangoztatott érdekeit "*a nyersanyagokhoz való megbízható és torzításmentes hozzáférés biztosítása*"-val kapcsolatban (Európai Bizottság, 2008). A gazdasági partnerségi megállapodások kívánatos hatályának és lehetséges hatásainak ellentmondásai miatt a tárgyalások tizenkét évvel hosszabb ideig tartottak, mint a tervezett öt év. A 2014-es tárgyalások lezárása óta csak a karibi térségbeli regionális gazdasági közösség (REC) és a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség (SADC) által kötött gazdasági partnerségi megállapodások léptek teljes mértékben hatályba. Néhány afrikai ország aláírta és provizórikusan alkalmazza az EU-val kötött gazdasági partnerségi megállapodásokat, beleértve Mauritius, Madagaszkárt, a Seychelles-szigeteket, Zimbabwét, Kamerunt, valamint a nyugat-afrikai államok gazdasági közösségéből (ECOWAS) Elefántcsontpartot és Ghánát (Európai Bizottság, 2018.).

A projekt az Európai Bizottság támogatásával valósul meg. A kiadvány nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság véleményét, felelőssége annak tartalmára nem terjed ki.